शुभैः कर्म्मफलैर्देवि मयैतैः परिकीर्त्तिताः । स्वर्गमार्गपरा भूयः किं श्रोतुं त्वमिहेच्छसि ।
॥ उमोवाच ॥ महान्मे संशयः कश्चिन्मर्त्यान् प्रति महेश्वरः । तस्मात्त्वं नैपुणेनाद्य मम व्याख्यातुमर्हसि ।
केनायुर्लभते दीर्घं कर्म्मणा पुरुषः प्रभो । तपसा वाऽपि देवेश केनायुर्लभते महत् । ११११
क्षीणायुः केन भवति कर्म्मणा भुवि मानवः । विपाककर्म्मणा देव वक्तुमर्हस्यनिन्दित ।
अपरे च महाभागा मन्दभाग्यास्तथा परे । अकुलीनास्तथा चान्ये कुलीनाश्च तथाऽपरे ।
दुर्द्दर्शाः केचिदाभान्ति नराः काष्ठमया इव । प्रियदर्शास्तथा चान्ये दर्शनादेव मानवाः ।
दुष्प्रज्ञाः केचिदाभान्ति केचिदाभान्ति पण्डिताः । महाप्रज्ञास्तथैवान्ये ज्ञानविज्ञानभाविनः ।
अल्पाबाधास्तथा केचिन्महाबाधास्तथाऽपरे । दृश्यन्ते पुरुषा देव तन्मे शंसितुमर्हसि । ११२०
॥ देवदेव उवाच ॥ हन्त तेऽहं प्रवक्ष्यामि देवि कर्म्मफलोदयं । मर्त्यलोके नरः सर्व्वो येन स्वं फलमश्नुते ।
प्राणातिपाते यो रौद्रो दण्डहस्तोद्यतस्तथा । नित्यमुद्यतशस्त्रश्च हन्ति भूतगणान्नरः ।
निर्द्दयः सर्व्वभूतानां नित्यमुद्वेगकारकः । अपि कीटपिपीलानामशरण्यः सुनिर्घृणः ।
एवम्भूतो नरो देवि निरयं प्रतिपद्यते । विपरीतस्तु धर्म्मात्मा रूपवानभिजायते ।
निरयं याति हिंसात्मा याति स्वर्गमहिंसकः । यातनां निरये रौद्रीं स कृच्छ्रां लभते नरः । ११२५
यः कश्चिन्निरयात्तस्मात् समुत्तरति कर्हिचित् । मानुष्यं लभते चापि हीनायुस्तत्र जायते ।
पापेन कर्म्मणा देवि बद्धो हिंसारतिर्नरः । अप्रियः सर्व्वभूतानां हीनायुरुपजायते ।
यस्तु शुक्लाभिजातीयः प्राणिघातविवर्ज्जकः । निक्षिप्तशस्त्रो निर्द्दण्डो न हिंसन्ति कदाचन ।
न घातयति नो हन्ति घ्नन्तञ्चैवानुमोदते । सर्व्वभूतेषु सस्नेहो यथात्मनि तथा परे ।
ईदृशः पुरुषोत्कर्षो देवि देवत्वमश्नुते । उपपन्नान् सुखान् भोगानुपाश्नाति मुदा युतः । ११३०
अथ चेन्मानुषे लोके कदाचिदुपपद्यते । तत्र दीर्घायुरुत्पन्नः स नरः सुखमेधते ।
एष दीर्घायुषो मार्गः सुवृत्तानां सुकर्म्मिणां । प्राणिहिंसाविमोक्षेण ब्रह्मणा समुदीरितः ।

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्व्वणि आनुशासनिके पर्व्वणि उमामहेश्वरसंवादे चतुश्चत्वारिंशदधिकशततोऽध्यायः ॥१४४॥

॥ उमोवाच ॥ किंशीलः किंसमाचारः पुरुषः कैश्च कर्म्मभिः । स्वर्गं समभिपद्येत सम्प्रदानेन केन वा ।
॥ महेश्वर उवाच ॥ दाता ब्राह्मणसत्कर्त्ता दीनान्धकृपणादिषु । भक्ष्यभोज्यान्नपानानां वाससाञ्च प्रदायकः ।
प्रतिश्रयान् सभाः कूपान् प्रपाः पुष्करिणीस्तथा । नैत्यकानि च सर्व्वाणि किमिच्छकमतोव च । ११३५
आसनं शयनं यानं धनं रत्नं गृहन्तथा । शस्यजातानि सर्व्वाणि गाः क्षेत्राण्यथ योषितः ।
सुप्रतीतमना नित्यं यः प्रयच्छति मानवः । एवम्भूतो नरो देवि देवलोकेऽभिजायते ।
तत्रोष्य सुचिरं कालं भुक्त्वा भोगाननुत्तमान् । सहाप्सरोभिर्मुदितो रमते नन्दनादिषु ।
तस्मात् स्वर्गाच्च्युतो लोकान्मानुषेषूपजायते । महाभोगे कुले देवि धनधान्यसमन्विते ।
तत्र कामगुणैः सर्व्वैः समुपेतो मुदा युतः । महाभोगो महाकोशो धनी भवति मानवः । ११४०
एते देवि महाभागाः प्राणिनो दानशीलिनः । ब्रह्मणा वै पुरा प्रोक्ताः सर्व्वस्य प्रियदर्शनाः ।